

دانشگاه آزاد اسلامی - واحد تهران مرکز
دانشکده علوم اجتماعی و روانشناسی
پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد

موضوع:

بررسی عوامل اقتصادی، اجتماعی و جمعیتی موثر بر

باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله شهر قمصیر کاشان

استاد راهنما:

دکتر امیر مسعود امیر مظاهری

استاد مشاور:

امیر آشفته تهرانی

دانشجو:

الهام شجاعی کاشانی

سال تحصیلی:

بهار ۱۳۹۰

تقدیم به ...

این تلاش هر چند کوچک را به پدر دلروز، مادر عزیزم و همسرهربانم تقدیم می‌کنم که همواره دعاها و گلهای بی

دریغشان بدرقه‌ی راهم بوده و باعث موفقیتیم گشته است، باشد که گوشه‌ای از آرزوهای سبزیشان را سگوفای

کنم.

تقدیر و شکر...

«من لم یسکر المخلوق لم یسکر الخالق»

- در حقیقت حق سپاسی است و به تحقیق مرا توان آن نیست که مراتب پاسگزاری خود را از تمامی بزرگوارانی که شمع وجودشان را با اخلاق به پای شیفتهگان علم و دانش ذوب کرده اند به جای آورم.

- عرض تقدیر و شکر از کوششهای استاد محترم را به نام جناب آقای دکتر امیر سعید امیر مظاهری و به نمونه‌های ارزنده‌ی استاد بزرگوار جناب آقای دکتر سید رضا مبینی که در طول انجام تحقیق با نظرات پدید و گرانمایشان در تمامی مراحل تحقیق و تدوین این پایان نامه مرا یاری نموده‌اند.

- تقدیر و سپاس از استاد مشاور جناب آقای دکتر امیر آشنه تهرانی که با مشورت، به‌شمنداز و دقت نظر حالمانه در تدوین این مجموعه یاریم نمودند.

- و در آخر وظیفه‌ی خود می‌دانم از تمام دوستان و کسانی که مراد تدوین این پایان نامه یاری کرده‌اند، کمال شکر و قدردانی را به جای می‌آورم.

تعهد نامه اصالت پایان نامه کارشناسی ارشد

اینجانب الهام شجاعی کاشانی دانشجوی مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته به شماره دانشجویی ۸۶۰۸۰۶۹۷۰۰۰ در رشته علوم اجتماعی گرایش جمعیت شناسی که در تاریخ ۹۰/۴/۸ از پایان نامه

خود تحت عنوان: بررسی بررسی عوامل اقتصادی، اجتماعی و جمعیتی موثر بر باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله شهر قمصر کاشان رشته جمعیت شناسی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی با

کسب نمره ۱۸، به حروف هجده و با درجه عالی دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

۱- این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و...) استفاده نموده ام، مطابق رویه های موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آن را در فهرست ذکر و درج کرده ام.

۲- این پایان نامه قبلاً برای دریافت هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاهها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

۳- چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هر گونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و... از این پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

۴- چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را بپذیرم و واحد دانشگاهی مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی: الهام شجاعی کاشانی

تاریخ و امضاء

بسمه تعالی

در تاریخ: ۱۳۹۰/۴/۸

دانشجوی کارشناسی ارشد سرکار خانم الهام شجاعی کاشانی از پایان

نامه خود دفاع نموده و با نمره   به حروف   و با درجه

مورد تصویب قرار گرفت.

امضاء استاد راهنما

نام واحد دانشگاهی : تهران مرکزی کد واحد : ۱۰۱	کد شناسایی پایان نامه : ۱۵-۶۸۸۲۰۶۰۵-۱۲۰۵
نام و نام خانوادگی : الهام شجاعی کاشانی شماره دانشجویی : ۸۶۰۸۰۶۹۷۰۰۰	سال و نیمسال اخذ پایان نامه : دوم ۹۰-۸۹ رشته تحصیلی : علوم اجتماعی - جمعیت شناسی
عنوان پایان نامه : بررسی عوامل اقتصادی ، اجتماعی و جمعیتی مؤثر بر باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر کاشان	
نام و نام خانوادگی استاد راهنما : دکتر امیر مسعود امیر مظاهری استاد مشاور : دکتر امیر آشفته تهرانی	
تعداد واحد پایان نامه : ۴ واحد تاریخ تصویب پروپزال : ۸۹/۳/۱۸ تاریخ صدور کد شناسایی : ۸۹/۴/۳ تاریخ دفاع از پایان نامه : ۹۰/۴/۸	نمره پایان نامه دانشجویی : به عدد : به حروف :
<p>چکیده پایان نامه (شامل خلاصه ، اهداف ، روش های اجرا و نتایج به دست آمده) :</p> <p>شجاعی کاشانی ، الهام . بررسی عوامل اقتصادی ، اجتماعی و جمعیتی مؤثر بر باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر کاشان ، به راهنمایی دکتر امیر مسعود امیر مظاهری . ۱۱ تیر ماه / ۱۳۹۰ ، واحد : تهران مرکزی .</p> <p>هدف از انجام این پژوهش بررسی عوامل اقتصادی ، اجتماعی و جمعیتی مؤثر بر باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر می باشد .</p> <p>۷ فرضیه و ۷ سؤال در این پژوهش مطرح شده است و جامعه آماری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر می باشد . روش نمونه گیری در این تحقیق روش نمونه گیری تصادفی ساده است . در ساله تشکیل می دهند که این نمونه با استفاده از فرمول کوکران بالغ بر ۲۷۰ نفر می باشد . روش نمونه گیری در این تحقیق روش نمونه گیری تصادفی ساده است . در این تحقیق از روش توصیفی پیمایشی استفاده شده است . توصیفی از آن جهت که وضع موجود را بررسی می کند و پیمایشی از آن جهت که نظرات افراد مختلف را مورد بررسی قرار می دهد . به عبارت دیگر این تحقیق از نوع توصیفی به لحاظ هدف کاربردی ، به لحاظ جمع آوری اطلاعات میدانی و به لحاظ محاسبات آماری که رابطه بین دومتغیر را بررسی می کند از نوع همبستگی است .</p> <p>اهداف تحقیق عبارتند از :</p> <p>هدف اصلی : بررسی عوامل اقتصادی ، اجتماعی و جمعیتی مؤثر بر باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر</p> <p>اهداف فرعی : بررسی تأثیر افزایش میزان هزینه های خانواده بر میزان باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر ، بررسی تأثیر نوع اشتغال به فعالیت های خارج از خانه و رابطه آن بر میزان باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر ، بررسی تأثیر تحصیلات زنان بر میزان باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر ، بررسی تأثیر جنسیت و ترجیح جنسی بر میزان باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر ، بررسی تأثیر محل سکونت بر میزان باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر ، بررسی تأثیر سن ازدواج بر میزان باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر ، بررسی میزان تأثیر آشنایی با روش های جلوگیری از بارداری بر میزان باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر</p> <p>طبق بررسی های انجام شده و میزان اثر گذاری هر یک از متغیر های مستقل بر وابسته از طریق آزمون رگرسیون مشخص شد :</p> <p>سن ازدواج با ۰/۵۱ بیشترین تأثیر و هزینه های خانواده با ۰/۰۱ کمترین اثر گذاری را دارد .</p> <p>به عبارت دیگر هر یک واحد تغییر در سن ازدواج زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر به میزان ۰/۵۱ در میزان باروری آن تغییرات حاصل خواهد شد . سن ازدواج تأثیر گذار ترین و سپس وضعیت محل سکونت و سطح تحصیلات بیشترین تأثیر را در میزان باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر دارا هستند .</p>	

مدیر پژوهش دانشکده :

مدبر گروه آموزشی :

رئیس دانشکده :

تاریخ و امضاء :

تاریخ و امضاء :

تاریخ و امضاء :

فهرست مطالب

صفحه

عنوان

چکیده

فصل اول - کلیات طرح

۲	..... مقدمه
۴	..... ۱-۱- بیان مساله
۶	..... ۲-۱- اهداف تحقیق
۷	..... ۳-۱- ضرورت و اهمیت تحقیق
۹	..... ۴-۱- سؤالات تحقیق
۱۰	..... ۵-۱- فرضیه های تحقیق
۱۱	..... ۶-۱- مدل مفهومی پژوهش
۱۲	..... ۷-۱- تعاریف و مفاهیم نظری
۱۵	..... ۸-۱- تعاریف و مفاهیم عملیاتی
۱۶	..... ۹-۱- روش تحقیق
۱۶	..... ۱۰-۱- قلمرو تحقیق
۱۶	..... ۱۱-۱- جامعه و حجم نمونه
۱۷	..... ۱۲-۱- محدودیتها و مشکلات پژوهش

فصل دوم - مطالعات نظری

۱۹	..... مقدمه
۲۰	..... ۱-۲- مباحث نظری تحقیق
۲۹	..... ۲-۲- چهار چوب نظری تحقیق
۴۰	..... ۳-۲- باروری و دگرگونی سازه های زیستی
۴۱	..... ۴-۲- اثر نوسازی فیزیکی و پویایی اجتماعی در باروری
۴۳	..... ۵-۲- آینده نگری روند باروری
۴۴	..... ۶-۲- پیشینه تحقیق

فصل سوم - روش شناسی تحقیق

۴۸	..... مقدمه
۴۹	..... ۱-۳- جامعه آماری
۵۰	..... ۲-۳- نمونه و روش نمونه گیری
۵۱	..... ۳-۳- روش و ابزار جمع آوری اطلاعات
۵۱	..... ۴-۳- روش تحقیق
۵۱	..... ۵-۳- روش اجرای پژوهش
۵۲	..... ۶-۳- ابزار گردآوری اطلاعات
۵۳	..... ۷-۳- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات
۵۳	..... ۸-۳- شهرستان قمصر

فصل چهارم - تجزیه و تحلیل یافته ها

مقدمه ۶۰

۴-۱- آمار توصیفی ۶۰

۴-۲- آمار استنباطی ۹۴

فصل پنجم - بحث و نتیجه گیری

مقدمه ۱۰۴

۵-۱- نتیجه گیری ۱۰۵

۵-۲- یافته های پژوهش ۱۰۵

۵-۳- پیشنهادات حاصل تحقیق ۱۰۹

۵-۴- پیشنهادات برای محققین بعدی ۱۰۹

پیوست ۱۱۰

منابع و ماخذ ۱۱۳

فهرست جداول

عنوان	صفحه
جدول (۱-۲) تئوری های مطرح شده در زمینه مبانی نظری	۳۰
۴-۱-۱- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب سن پاسخگویان	۶۲
۴-۱-۲- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب سن همسر پاسخگویان	۶۳
۴-۱-۳- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب محل تولد پاسخگویان	۶۴
۴-۱-۴- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب محل تولد	
همسر پاسخگویان	۶۵
۴-۱-۵- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب محل زندگی در ۱۰	
سال اخیر پاسخگویان	۶۶
۴-۱-۶- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب تحصیلات پاسخگویان	۶۷
۴-۱-۷- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب اشتغال پاسخگویان	۶۸
۴-۱-۸- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب نوع شغل پاسخگویان	۶۹
۴-۱-۹- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب اشتغال همسر پاسخگویان	۷۰
۴-۱-۱۰- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب نوع شغل پاسخگویان	۷۱
۴-۱-۱۱- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب سن ازدواج پاسخگویان	۷۲
۴-۱-۱۲- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب سن ازدواج	
همسر پاسخگویان	۷۳
۴-۱-۱۳- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی پاسخگویان بر حسب	
فرزندار بودن	۷۴

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۷۵.....	۴-۱-۱۴- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی پاسخگویان بر حسب بارداری.....
۷۶.....	۴-۱-۱۵- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی پاسخگویان بر حسب تعداد فرزند.....
۷۷.....	۴-۱-۱۶- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب سن اولین بارداری پاسخگویان.....
۷۸.....	۴-۱-۱۷- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب زنده بودن فرزندان پاسخگویان.....
۷۹.....	۴-۱-۱۸- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب تولد اولین فرزند بعد از ازدواج پاسخگویان.....
۸۰.....	۴-۱-۱۹- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب سن آخرین فرزند پاسخگویان.....
۸۱.....	۴-۱-۲۰- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بهترین فاصله از ازدواج تا تولد اولین فرزند.....
۸۲.....	۴-۱-۲۱- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بهترین فاصله تولد بین فرزندان.....
۸۳.....	۴-۱-۲۲- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی تعداد مطلوب فرزند.....
۸۴.....	۴-۱-۲۳- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب تعداد دلخواه.....
۸۵.....	۴-۱-۲۴- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب جنس فرزند دلخواه.....
۸۶.....	۴-۱-۲۵- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی بر حسب بهتر بودن فرزند پسر از دختر.....

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۸۷.....	۴-۱-۲۶- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی برحسب آشنایی با وسایل جلوگیری از حاملگی.....
۸۸.....	۴-۱-۲۷- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی استفاده از وسایل پیشگیری از حاملگی.....
۸۹.....	۴-۱-۲۸- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی استفاده از روشهای پیشگیری.....
۹۰.....	۴-۱-۲۹- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی استفاده از روشهای پیشگیری.....
۹۱.....	۴-۱-۳۰- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی نحوه تصرف محل مسکونی.....
۹۲.....	۴-۱-۳۱- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی متوسط درآمد ماهیانه خانواده.....
۹۳.....	۴-۱-۳۲- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی متوسط هزینه زندگی.....
۹۴.....	۴-۱-۳۳- جدول توزیع فراوانی و درصد پراکندگی میزان پس انداز.....
۹۵.....	۴-۲-۱- جدول آزمون ANOVA جهت بررسی تاثیر متغیرهای مستقل بر متغیر وابسته.....
۹۶.....	۴-۲-۲- جدول بررسی متغیر وابسته و متغیر مستقل از طریق آزمون کای دو.....
۹۷.....	۴-۲-۳- جدول بررسی متغیر وابسته و متغیر مستقل از طریق آزمون کای دو.....
۹۸.....	۴-۲-۴- جدول بررسی متغیر وابسته و متغیر مستقل از طریق آزمون کای دو.....
۹۹.....	۴-۲-۵- جدول بررسی متغیر وابسته و متغیر مستقل از طریق آزمون کای دو.....
۱۰۰.....	۴-۲-۶- جدول بررسی متغیر وابسته و متغیر مستقل از طریق آزمون کای دو.....
۱۰۱.....	۴-۲-۷- جدول بررسی متغیر وابسته و متغیر مستقل از طریق آزمون کای دو.....
۱۰۲.....	۴-۲-۸- جدول بررسی متغیر وابسته و متغیر مستقل از طریق آزمون کای دو.....

فهرست نمودار

صفحه	عنوان
۶۲.....	۴-۱-۱- نمودار درصد پراکندگی بر حسب سن پاسخگویان.....
۶۳.....	۴-۱-۲- نمودار درصد پراکندگی بر حسب سن همسر پاسخگویان.....
۶۴.....	۴-۱-۳- نمودار درصد پراکندگی بر حسب محل تولد پاسخگویان.....
۶۵.....	۴-۱-۴- نمودار درصد پراکندگی بر حسب محل تولد همسر پاسخگویان.....
	۴-۱-۵- نمودار درصد پراکندگی بر حسب محل زندگی در ۱۰ سال اخیر
۶۶.....	پاسخگویان.....
۶۷.....	۴-۱-۶- نمودار درصد پراکندگی بر حسب تحصیلات پاسخگویان.....
۶۸.....	۴-۱-۷- نمودار درصد پراکندگی بر حسب اشتغال پاسخگویان.....
۶۹.....	۴-۱-۸- نمودار درصد پراکندگی بر حسب نوع شغل پاسخگویان.....
۷۰.....	۴-۱-۹- نمودار درصد پراکندگی بر حسب اشتغال همسر پاسخگویان.....
۷۱.....	۴-۱-۱۰- نمودار درصد پراکندگی بر حسب نوع شغل پاسخگویان.....
۷۲.....	۴-۱-۱۱- نمودار درصد پراکندگی بر حسب سن ازدواج پاسخگویان.....
۷۳.....	۴-۱-۱۲- نمودار درصد پراکندگی بر حسب سن ازدواج همسر پاسخگویان.....
۷۴.....	۴-۱-۱۳- نمودار درصد پراکندگی پاسخگویان بر حسب فرزندان بودن.....
۷۵.....	۴-۱-۱۴- نمودار درصد پراکندگی پاسخگویان بر حسب بارداری.....
۷۶.....	۴-۱-۱۵- نمودار درصد پراکندگی پاسخگویان بر حسب تعداد فرزندان.....
۷۷.....	۴-۱-۱۶- نمودار درصد پراکندگی بر حسب سن اولین بارداری پاسخگویان.....
۷۸.....	۴-۱-۱۷- نمودار درصد پراکندگی بر حسب زنده بودن فرزندان پاسخگویان.....

فهرست نمودار

عنوان

صفحه

- ۴-۱-۱۸- نمودار درصد پراکندگی بر حسب تولد اولین فرزند بعد از ازدواج
- ۷۹..... پاسخگویان
- ۴-۱-۱۹- نمودار درصد پراکندگی بر حسب سن آخرین فرزند پاسخگویان
- ۸۰.....
- ۴-۱-۲۰- نمودار درصد پراکندگی بهترین فاصله از ازدواج تا تولد اولین فرزند
- ۸۱.....
- ۴-۱-۲۱- نمودار درصد پراکندگی بهترین فاصله تولد بین فرزندان
- ۸۲.....
- ۴-۱-۲۲- نمودار درصد پراکندگی تعداد مطلوب فرزند
- ۸۳.....
- ۴-۱-۲۳- نمودار درصد پراکندگی بر حسب تعداد دلخواه
- ۸۴.....
- ۴-۱-۲۴- نمودار درصد پراکندگی بر حسب جنس فرزند دلخواه
- ۸۵.....
- ۴-۱-۲۵- نمودار درصد پراکندگی بر حسب بهتر بودن فرزند پسر از دختر
- ۸۶.....
- ۴-۱-۲۶- نمودار درصد پراکندگی بر حسب آشنایی با وسایل جلوگیری از حاملگی
- ۸۷.....
- ۴-۱-۲۷- نمودار درصد پراکندگی استفاده از وسایل پیشگیری از حاملگی
- ۸۸.....
- ۴-۱-۲۸- نمودار درصد پراکندگی استفاده از روشهای پیشگیری
- ۸۹.....
- ۴-۱-۲۹- نمودار درصد پراکندگی استفاده از روشهای پیشگیری
- ۹۰.....
- ۴-۱-۳۰- نمودار درصد پراکندگی نحوه تصرف محل مسکونی
- ۹۱.....
- ۴-۱-۳۱- نمودار درصد پراکندگی متوسط درآمد ماهیانه خانواده
- ۹۲.....
- ۴-۱-۳۲- نمودار درصد پراکندگی متوسط هزینه زندگی
- ۹۳.....
- ۴-۱-۳۳- نمودار درصد پراکندگی میزان پس انداز
- ۹۴.....

فصل اول
کلیات طرح

مقدمه

جمعیت‌شناسی دانشی است که کاربرد وسیعی در برنامه‌ریزی‌های اجتماعی دارد و روز به روز دامنه آن نیز گسترده‌تر می‌شود، شناخت ویژگی‌های جمعیت، چون تعداد، تراکم، توزیع جغرافیایی، ساختار سنی و جنسی، ترکیب و تحولات جمعیت و تحرک و جابجایی فیزیکی و یا طبیعی آن در برنامه‌ریزی‌های اقتصادی-اجتماعی از اهمیت خاصی برخوردار است. امروزه سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان ناگزیر از توجه به روابط متقابل موجود میان متغیرهای جمعیتی هستند این متغیرها نه تنها در تحولات اقتصادی و اجتماعی موثرند بلکه معیارهایی بنیادی توسعه نیز محسوب می‌شوند شاید مهم‌ترین متغیری که در برنامه‌ریزی‌ها به عنوان مبنای محاسبات قرار می‌گیرد.

جمعیت و دگرگونی‌های آن در گذشته و حال و پیش‌بینی تحولات آن در آینده است. جمعیت‌شناسی دانشی است که در تعامل با دیگر رشته‌های علوم اجتماعی بوده و آن چه جمعیت‌شناسی را نسبت به سایر علوم متمایزتر می‌سازد روش‌های ویژه کمی و کیفی تحلیلی آن است. این شاخه از علم کلیه ویژگی‌هایی که در بیوگرافی افراد مطرح هستند را به کمک مفاهیم، شاخص‌ها و مدل‌های جمعیت‌شناسی مورد تجزیه و تحلیل قرار می‌دهند و به بخش‌تهایی این مطالعات که البته کاربردهای فراوانی دارند، همانا امکان و توانایی طرح و ترسیم دورنمایی از شاخص‌های عمده جمعیتی برای آیندگان است (کاظمی پور، ۱۳۸۳، ۹).

امروزه نیز اندازه‌گیری سطح باروری به عنوان مهم‌ترین مؤلفه تغییرات جمعیت، بر آمارهای موالید متکی است و موالید هم شاید، جزء اولین رخدادهایی است که بشریت به ثبت آن علاقه و اشتیاق نشان داده‌اند با وجود این هنوز در بسیاری از کشورها سیستم ثبت وقایع حیاتی به کمال خود نرسیده اما در عین حال کوشش‌های بشریت متوقف نگشته و برای نیل به اطلاعات مربوط به سطح

باروری و میزان هایی چون مواید، مرگ و میر و ... مسیرهای مختلفی را پیموده است. همزمان با تلاش برای ارتقاء سطح پوشش باروری و نیز بهبود کیفیت داده های حاصل از ثبت وقایع حیاتی، اطلاعات حاصل از سرشماری ها و آمارگیری ها نمونه ای، برای پر کردن خلاء های آماری مربوط به سیستم های ثبت وقایع حیاتی مورد استفاده قرار گرفته است در نتیجه این تلاش ها، جمعیت شناسان توانسته اند بر پایه اطلاعات حاصل از آمارگیری ها و سرشماری ها روش هایی برای تخمین سطح باروری و عوامل موثر بر آن پیشنهاد کنند. این روش ها بنابر اهمیت ذاتی خود پیوسته مورد توجه سایر متخصصین قرار گرفته و می گیرد و اگر هم از کارایی و کیفیت این روش ها سؤال شود باید گفت که این روش ها نه تنها در کشورهای در حال توسعه و رو به رشد بلکه در کشورهای توسعه یافته و سنتی هم بر پایه آمار و اطلاعات و سیستم ثبت وقایع آن ها قابل استفاده و کاربرد است. بنابراین به جرات می توان گفت این روش ها سازگاری کامل با کلیه سیستم های ثبت وقایع جهانی خواهد داشت. (سرای، ۱۳۷۴).

۱-۱- بیان مسأله

جمعیت و مسائل مربوط به آن، از جمله مسائل چند بعدی و پیچیده جوامع انسانی است که هم تحت تأثیر عوامل اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، سیاسی و... می باشد و هم تأثیرگذار بر آن، می توان گفت که مسائل جمعیتی و تغییر و تحولات مربوط به آن به قدری گسترده و دارای پراکندگی است که تحت الشعاع و زیر سیطره یک نظریه یا فرمول خاصی قرار نمی گیرد بلکه حرکات جمعیتی خاص در یک جهت ویژه احتمالاً در شرایط زمانی و مکانی متفاوت، علل مختلف و متنوع و بعضاً متضادی داشته است. به عبارتی، جمعیت و مسائل مربوط به آن به عنوان یک مسئله اجتماعی از جمله مسائلی است که بیشترین تشنگ آراء را در این زمینه به دنبال دارد، و دولتها نیز در مقابل این مسئله، سیاستهای جمعیتی متعدد و متنوعی دارند. مثلاً پدیده باروری یکی از ابعاد مهم جمعیتی است که در بعضی از کشورها برای بالابردن میزان آن، سیاستهای تشویقی اعمال می شود و در جامعه یا کشور دیگری به سبب بالارفتن آن، سیاستهای تنبیهی اعمال می گردد: در این مورد می توان از کشور چین که سیاست تک فرزندی و کشورهای اروپای غربی که سیاست تشویقی را اعمال می کنند نام برد. همچنین قطعیت و ثبات در مسائل جمعیتی، کاربرد چندانی ندارد و برای تعیین ابعاد آن نمی توان از یک علت خاصی استفاده کرد و از طرف دیگر رابطه علی ثابت و همیشگی بین متغیرهای آن وجود ندارد. ممکن است علت خاصی در یک زمان خاص باعث بالارفتن میزان باروری باشد و در یک زمان دیگر آن علت جای خود را به علت یا علل دیگری بدهد. در واقع یکی از مسائل مهمی که در سالهای اخیر نظر جامعه شناسان غربی را به خود مشغول داشته است تبیین ارتباط بین باروری و توسعه اجتماعی بوده است. مسئله اصلی در این بحث این است که معلوم شود، کدام یک علت است و کدام یک معلول، به بیان دیگر آیا رشد و توسعه اجتماعی سبب ایجاد کندی یا تسریع در رشد جمعیت می شود یا این رشد جمعیت است که سبب کندی یا تسریع در رشد و توسعه اجتماعی می گردد؟ پس سؤال اساسی دانستن این است که رابطه بین عوامل اجتماعی و جمعیتی و باروری چیست؟ این رابطه به چه میزان قدرتمند است و در چه جهتی عمل می کند؟ اینکه جوامع انسانی هر اندازه از لحاظ توسعه اقتصادی و اجتماعی محروم تر باشند به همان اندازه

پراولادتر هستند امروزه یک امر بدیهی به شمار می آید. پس اینکه عدم توسعه اقتصادی و اجتماعی و میزان موالید همدوش و همراه هم هستند جای هیچ گونه بحث و تردیدی نیست. ولی موضوعی که امروزه جای بحث و تردید دارد، تقدم و تأخر این دو پدیده نسبت به همدیگر است. این موضوعی دیرین و در بین جمعیت شناسان گذشته نیز همواره مورد بوده است. مالتوس و طرفدارانش، فقر و تنگدستی را معلول ازدیاد جمعیت می دانستند و تفکرشان بر این بوده است که با ازدیاد جمعیت، منابع غذایی و رفاهی محدودتر می شود و رشد جمعیت باعث علیل تر شدن خانواده های پراولاد می شود. طرفداران مالتوس بر این باورند که برای از بین بردن فقر باید سطح باروری پایین بیاید و نیز آنان مهار جمعیت را راهی برای فرار از این مشکل و مسئله اجتماعی قلمداد می کردند (چارلی: ۱۹۸۳، ۱۷۶)

از طرف دیگر افزایش جمعیت مشکلات فراوانی از جمله اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی برای کشورهای مختلف جهان از جمله کشور های در حال توسعه داشته است (صدر الاشرافی، ۱۳۷۸، ۲۸).

رشد جمعیت حاصل سه عامل مهم جمعیتی شناختی است که خود این عوامل تحت تاثیر مؤلفه های اجتماعی، اقتصادی، فرهنگ و جمعیتی می باشند این سه عامل جمعیت شناختی که از آنها به عنوان حرکات جمعیت یاد شده است، عبارتند از مهاجرت، مرگ و میر و باروری. در این میان باروری مهمترین مؤلفه است. زیرا با پیشرفت های حاصل در تکنولوژی پزشکی و بهداشت و درمان و حمل و نقل، میزان های مرگ و میر، تا حدود زیادی کاهش یافته است. با توجه به آنچه که گفته شد مسئله ای که مطرح می گردد این است که میزان باروری در شهرستان قمصن کاشان تحت تاثیر چه عواملی از عوامل اجتماعی و جمعیتی قرار می گیرد.

۱-۲- اهداف تحقیق:

هدف اصلی:

۱- بررسی عوامل اقتصادی ، اجتماعی و جمعیتی بر میزان باروری زنان ۲۵-۴۹ ساله قمصر کاشان .

اهداف فرعی:

۱- بررسی تاثیر افزایش میزان هزینه خانواده ها بر میزان باروری (تعداد فرزند کمتر) در شهر قمصر کاشان.

۲- بررسی تاثیر نوع اشتغال زنان به فعالیت های خارج از خانه و رابطه آن با میزان باروری در شهر قمصر کاشان.

۳- بررسی تاثیر تحصیلات زنان و میزان باروری آنان در شهر قمصر کاشان.

۴- بررسی تاثیر جنسیت فرزندان (ترجیح جنسی) بر تعداد فرزندان در شهر قمصر کاشان.

۵- بررسی تاثیر وضعیت محل سکونت بر میزان باروری در شهر قمصر کاشان.

۶- بررسی تاثیر سن ازدواج بر میزان باروری در شهر قمصر کاشان.

۷- بررسی بین روش های پیشگیری از بارداری و تاثیر آن بر میزان باروری در شهر قمصر کاشان.